

טיפוח • פוריות

דו"ח 1981/82 של המבחן ההשוואתי בפולין של 10 קווים ארציים מגזע הבקר ההולשטייני והפריזי בעולם.

משה הימן, "און"

באוגוסט 1982 התקיים בלנינגראד, ברה"מ, הקונגרס השנתי של האירגון האירופי לטיפוח בעלי חיים, וסמוך לו בווארשה, פולין, כנס הוועדה לפיקוח על הניסוי והמחקר של השוואת הענפים השונים של בקר החלב השחור-לבן, בשילוב עם סמינר עולמי בנושא "פני הבקר בשנות אלפיים".

לנציגנו אילן הרן, מזכיר ה.מ.ב., לא נתאפשר להגיע לשם ולהשתתף בכנסים אלה, כי במופגן הוא לא קיבל ויזות כניסה ל-2 המדינות. דבר זה נוגד את ההסכם בין האירגון לבין הארץ המארחת את הכנסים, כפי שאישר לי גם נשיא האירגון פרופ' קאנינגהם מאירלנד.

באוקטובר השתתפנו במדריד בקונגרס העולמי השני לגנטיקה שימושית בבעלי חיים. שם פגשנו את ד"ר צ'רנצקי, הגנטיקאי הפולני, אשר מעבד את נתוני המחקר בניסוי זה והוא הביא לנו את הדו"ח לשנת 1981/82. ברשימה זו נגיש את תמצית הנתונים והחישובים מדו"ח זה.

זהו הדו"ח השנתי השמיני על הניסוי הגדול, שהתחיל בשנת 1974, ובו משתתפים 10 ארצות: קנדה, דנמרק, גרמניה, ישראל, הולנד, ניו זילנד, פולין, שוודיה, אנגליה וארצות הברית. כל ארץ שלחה זירמה מ-40 פרים צעירים, כ-250 מנות מכל אחד. בפולין הודרעו פרות פריזיות פולניות עם זרמות אלו, וצאצאיהן היוו את החומר לניסוי.

מספר המבכירות בדו"ח זה הוא כ-1,300 יותר גדול מאשר בדו"ח הקודם, והמספר הסופי של

עגלים מדור F_1 הוא קרוב ל-9,000. לא השתנה הדרוג בין הארצות לעומת הדו"ח הקודם. החלק הניסויי המעשי יסתיים בשנת 1983, כשהמבכירות האחרונות של המכלוא החוזר לקווי האב תסיימנה את תחלובתן הראשונה. לאלו יש תנובות נמוכות יותר מאשר לאמהותיהן (F_1), בגלל תנאי ההזנה הגרועים השוררים בפולין. הנתונים הסטטיסטיים נמצאים בהכנה וימסרו בשנה הבאה.

המבכירות

הנתונים כוללים 6,181 מבכירות F_1 שהן 80% של המבכירות שהמליטו במשקים הנכללים בניסוי. הנתונים של 1,036 מבכירות הוצאו לעת טבלה 1. השוואת קווי האב בתנובת חלב, שומן וחלבון

ק"ג חלבון	ק"ג שומן	ק"ג חלב	מספר מבכירות	מוצא האב
+8.0	+8.7	+286	417	ארה"ב
+6.0	+7.2	+216	482	ישראל
+6.0	+7.5	+202	472	קנדה
+4.8	+8.0	+130	501	ניו זילנד
-0.1	-0.8	-20	496	שוודיה
-2.3	-3.6	-91	490	אנגליה
-3.4	-4.9	-105	473	גרמניה
-3.5	-3.7	-111	466	דניה
-5.0	-5.8	-176	427	הולנד
-10.5	-12.6	-333	710	פולין
112.8	140.3	3,492		ממוצע

טבלה 2. השוואת הקווים הארציים, משקל חי של עגלים בזמנים שונים

מוצא האב	מספר עגלים	משקל				גיל במכירה, ימים
		בלידה	ב־6 חודשים	ב־12 חודשים	במכירה	
ישראל	782	+0.17	+3.41	+4.20	+2.30	-2.07
ארה"ב	747	+0.82	+1.58	+3.10	-0.42	-10.92
קנדה	829	+0.66	+3.27	+2.97	+0.36	-13.45
שוודיה	786	-0.11	+0.60	+1.88	+0.49	-2.49
גרמניה	812	+0.35	+0.34	+1.35	+0.93	-4.03
ניו זילנד	762	-0.48	-2.56	+0.20	+2.36	+2.55
אנגליה	760	-0.41	-0.66	-1.55	+0.29	+7.01
דניה	802	+0.38	-1.84	-3.29	-0.78	+7.04
פולין	1,516	-0.85	-2.85	-4.15	-4.81	+6.10
הולנד	756	-0.53	-1.29	-4.71	-0.72	+10.71
הממוצע	8,552	37.94	159.84	290.14	462.22	617.96
ס.ת.		5.33	23.29	40.50	43.59	102.51

עתה מהסיכום, כי לא כל האינפורמציה עליהן היתה מוכנה עדיין.

כאן מוגש הממוצע מ־5,188 מבכירות לעומת 3,615 בדו"ח הקודם, ותנובת החלב היא ב־123 ק"ג נמוכה יותר, בגלל תנאי ההזנה שלא היו נאותים בשנת 1979, כשהמזון הגס לא הספיק בכמות ואיכות כאחד.

ההשוואה בין הקווים הארציים נעשתה על ידי ניתוח סטטיסטי של נתוני 4,934 מבכירות F_1 . הן חולקו לקבוצות גיל בהמלטה: פחות מ־25 חודשים, 25–30, 31–33, 34–36 ויותר חודשים. נכללו רק מבכירות שלאבותיהן היו לפחות 5 בנות בניסוי. השפעת הפר בניתוח לא נמצאה בעלת משמעות סטטיסטית לעומת יתר הקריטריונים. בטבלה 1 ניתנות התוצאות כפי שהוגשו בדו"ח האחרון לגבי הניסוי בתנאים האקסטנסיוויים, בו הניבו 4,934 המבכירות בממוצע 3,492 ק"ג חלב עם 4.02% שומן ו־3.23% חלבון.

העגלים

לחישובים של הגדילה שימשו בס"ה 9,672 עגלים, שנולדו בשנים 1975 עד 1977. אחרי הוצאת הנתונים עבור פרים עם פחות מ־5 בנים, נשארו לעיבוד 8,552 עגלים. מהירות הגדילה עד 12 חודשים היתה לפי הדרוג הבא: ארה"ב,

הצלחה לקו הישראלי

בסיכום אפשר להגיד שהצלחנו במיקום בתחרות בינלאומית זו. בתנובה תפשו את המקום השני, ובמהירות הגדילה את המקום הראשון. זאת למרות שהגבלת נתוני הלידה שנקבעו לניסוי, גרמה לכך שקבוצת הפרים הצעירים שלנו לא ייצגה נכונה את הרמה הממוצעת של שנתוני הפרים, כפי שמתגלה היום, לאחר שישנם בידינו כל המבחנים בארץ.

לתוצאות ניסוי זה היה הד רב בעולם, והבקר שלנו רכש לו שם מצויין. נקווה שגם בניסוי ההשוואתי הנוסף, שאנו עורכים בישראל בין 5 הארצות שעמדו בראש התחרות בפולין, והפעם על ידי השימוש בפרים נבחנים מובחרים, נצא ובקרנו על העליונה.

